

מסורת הש"ס

(א) ושבתי קא: מיר נג: ספחים יד: יט: עט: (ב) לקמן טו: ושם נקמן: (ג) ע"י סט: (ע"ש): (ד) שם סא: (ה) [כסא]: משנה: וכן נלקן: (ו) לקמן ד: (ז) כסא: בכל טומאות: (ח) דף כד: (ט) כסא: יחילו: (י) פ"ל דמנחות הי"ב: (כ) פ"ל דמנחות: (ל) [ע"ש חס"פ ספחים כ: ד"ה תוס' וס"פ נזכר מן ד"ה חזקו].

מוסף רש"י

חרב הרי הוא כחלל. הקיס חרב חלל, חתבת שנגע במת הרי הוא אפי' אבות הטומאה כח עטמו, ושנע טמאה מת הרי הוא אב הטומאה כח עטמו, וירית הכתוב הוא בתחבת אלא טומאה מת ולא אלא שאל טומאות: ספחים יד: דלי' חתבת היתומה כח נגעה כיוצא בה שנגע בו שם: קרומים: נלג על קנה (קדמו טו:).

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ג.

עין משפט
ג'ר מצוה

א א מ"י פ"ה מהלכות טומאת המת הלכה ג: ב (מ"י פ"ד מהלכות טומאת המת הלכה טו:): ח א מ"י פ"ד מהלכות טומאת המת הלכה טו: ס א (לחין קח טו"ש: י"ד פ"טן קט ספ"ק א: [וסימן קח ספ"ק א:]): ב א מ"י שם פ"ד מהלכות טו"ש הלכה ג: ד [וסי"ש הלכה ג] סמט שם טו"ש: שם פ"טן קל"א ספ"ק א: י א מ"י פ"ד מהלכות טומאת המת די וסיין כ"ח סמט פ"טן פ"ו טו"ש: י"ד פ"טן ג ספ"ק ב:

שיטה מקובצת

(א) ועשאה כעין כלי. נ"ב ע"י חס"פ נזכר (דף טו:): (ב) ואע"ג דק"ל כ"י דאמר אין עושין: (ג) לא בעינן כלי שרת אע"י רב"י תורה ארי: (ד) שם פ"ד: (ה) אכל קשה דאמרי' דהמקנא:

רבינו גרשום

אלא דאיטמי בשיר. והרי אדם ראשון ואין כלי טמא אלא מחמת אב הטומאה: ובגין שברך קרומים של קנה ושחט בה: דאין פשוטי כלי עץ מקבלין טומאה: אע"פ שיצאו ונכנס מותר: כלומר אע"פ שאין ישראל יושב ומשמר אלא יוצא ונכנס מותר הכא נמי לענין שחיטה אע"פ שיצא ונכנס מותר: לאכול ובלילה לתיאבון: ואוכל ובלילה לתיאבון:

בגין דברך קרומים ש' קנה. ואם תאמר והיאך ישחוט בקרומים של קנה והא' צעין כלי כדמנכח בסוף המורה (מנחות דף סב:): ובסוף דם חטאה (נזכר דף טו:): דדריש מדכתיב ויקח את המאכלת לשחוט את צט דעולה טעונה כלי וליפין כולה מעולה ו"ל כגון דמיקנה לקרומים (א) ועשאה כעין כלי

ואע"ג דקיימא לן כד"י [דאמר פ' החליל (פסוק דף ג:)] אין עושין כלי שרת של עץ ופליג אר' יוסי בר רבי יהודה דאמר בפרק החליל עושין כלי שרת של עץ לשחיטת קדשים לא צעין כלי שרת [דנכרך התורה (מנחות דף ע"ח:)] אמרי' דסבין מקדשה ככלי שרת וכן משמע בתוספתא [דקדמי חומר בקמיא מבשחטה שהקמיה טעונה כלי והשחיטה אינה טעונה כלי אלא אפילו קרומים של קנה ועל כרחך לא צע' למימר דלינה טעונה כלי כלל דהא ילפין מעולה דעטונה כלי אלא דאינה טעונה כלי שרת קאמר מיחו י' לדחות דלא צעין כלי יפה קאמר ולא פסלינן קרומים של קנה משום הקריבהו נא לפתח (מלאך א) דפר"ך גמרא בסוטה (דף יד:): גבי כפיפה מזירת דהסם דריון הוא דדריך להביאו ככלי נאה אלא כשמיטה לא חיישין אי נמי כפיפה מזירת מכוערת יותר מקרומים של קנה ורבינו אפרים היה מביא ראיה מדמתן בפרק חזרו מקומן (נזכר דף טו:): שחיתתן בצפון וקבול דמן ככלי שרת צפון ואילו שחיתתן ככלי שרת לא קתני דקדמי גבי קבלה ואין זה ראיה דגבי קבלה נמי לא הוזכר אלא לאשמועינן דבעי שיהא גם הלוי בצפון לאפוקי אם ככלי גדורס והבדמה צפון והסם מקלת בחבו מדע דבקדשים קלים דלא צע' צפון לא חס להזכיר קבלה ככלי שרת וצ"פ כל הנזכר שקבל דמן (ס טו:): [דמתן קדשים קלים שחיתתן כפנים וקבול דמן ככלי שרת כפנים ההם נמי אלא לאשמועינן דלר"ך שיהא הכלי כפנים לאפוקי אם רוב הכלי צמון ומיעוטו כפנים ומקבל ההם צמיעות שפנים אע"ג שאין נפסל כיוצא ב: המביא קתני דיעבד. דלא לשנוי אלינא דאני קאמי דהא על דברי רבא שמדקדק מכאן דשירי אף לכתחלה אי נמי על זמן שיכול לתקן על ידי חותך כח כשר י' לו לתקן אלא אי ליחא לכתי קמן שרי: המביא קתני דיעבד. לא צע' למימר דמשמע דיעבד ולא לכתחלה דהא מסיק דשירי לכתחלה אלא קאמר דאף דיעבד משמע וא"ל דלקמן (דף טו:): גבי השוחט צמגל יד וגבי השוחט אחד בעוף (לקמן דף טו:): דייק השוחט דיעבד אין כו' ו"ל דאשחיתתן כשרה סמין התם דמשמע דיעבד אלא קשה [וממתימתן דהמקנא דיעבד]: אלא כהבא. גרס ולא גרס מסיפא דהך דהמניה כפ"ד דמסכת ע"ו (דף טו:): והיא לאין השומר היא כפ' ר' ישמעאל (ס טו:): א"ן השומר צריך ב'. משמע הכא דאין לר"ך משמע לכתחלה וקשה דגרס גיטין (דף ד:): גבי הא דאמר רבא לפי שאין בקיין לשמה פריך עלה מהא דמתן המביא גט ממדינה למדינה כדמיתא ה"ס לר"ך שיאמר כפני נכחד וכפני נחמס הא בנאותה מדינה לא לר"ך ומשני לא מיתא הא בנאותה מדינה לא לר"ך אלא הא ממדינה למדינה בל"י לא לר"ך ופריך הא בנאותה קתני לה המביא גט בל"י אין לר"ך כו' ומשני אי מהיהא ה"א ה"מ דיעבד כו' והכי ה"א דיעבד הא אין לר"ך משמע לכתחלה כדמשמע הכא ובקוטרס פ' שם דהכי פריך הא בנאותה קתני לה וכיון דאשמועינן לה מדיוקא דרישא סיפא למאי אלתערין ומשני דאי מרישא ה"א דוקא דיעבד להכי אלתערין סיפא לאשמועינן אפילו לכתחלה אכל לשון אי מהיהא לא משמע הכי ו"ל דהתם כיון שיכול לתקן דיעבד דקאמר בההוא פרקא (ס טו:): שיעלו הימנה ויחזרו ויתנו לה כפני שנים ויאמר כפני נכחד וכפני נחמס שייך למיתא אין לר"ך כלומר אין לר"ך לחזור וליתול אותו הימנה א"ר התם ה"א ה"מ דיעבד לכתחלה לר"ך שיראה כמיתא הגט ומתימה ואם לא ראה ה"א אין לר"ך לחזור ולכתוב אלא יתן לה אע"פ שלא ראה קמ"ל דלכתחלה נמי אין לר"ך לראות ועי"ל דהכא דייק משום דקאי ארישא דקתני כפ' ר' ישמעאל (פ"ד דף טו:): בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיהא שם שומר והדר תני אין השומר לר"ך כו' משמע שכל לפרש דיואל ונכנס חסיד כשומר גמור והיינו כשומר דרישא: אבל בא ופצאו ששחט חותך בריח בשיר ונותר לו. ואם תאמר כיון דרבא מדמה שחיטה לין נכך כא' ומאלו ליסמרי גלל חותך כח כח בשיר ונותר לו כמי ציין נכך דשיר נמתימן כפ' ר' ישמעאל (ע"ד דף ט:): בעובד כוכבים שנמאל נצד הנור כשאין לו מלוה עליו ו"ל דפרסיתא לעיל כיון שיכול לזכר על ידי כח כשר י' לו לזכר: נדק

חרב הרי הוא כחלל. טומאות של מת הראיות לטמא כלי כגון מת והנוגע בו דהוי מיהא אב הטומאה אם נגע בהם מתכות נעשה כיוצא בו ואם נגע במת הוי אבי אבות [הטומאה] ואם בטמא מת נגע הוי אב אכל ראשון ושני אין מטמאין כלים והא' סבין נעשה אב. והא' חרב הרי הוא כחלל הכא

לא אלתערין דכלהו הכי נמי מלי טמא כשר דנגדא הוי אב הטומאה וסבין ראשון וכשר שני אלא רבותא קאמר דאפילו ראשון הוי הא' כשר: דאיטמי כשר. דהוי הא' גבדא ראשון ולא מטמא סבין שאין כלי מקבל טומאה אלא מאכ טומאה דלא מליני צמורה דמקבל טומאה מראשון ושני אלא אוכל ומשקה כדכתיב (ויקרא יא) כל אשר נתכו טמא וסמין ליה מכל האוכל אשר יאכל אוכלים ומשקים מטמאים מאיר כלי חרס שהוא ראשון ועושה למה שנתכו שני ואין כלי מטמא מאיר כלי חרס שאם היה כלי נמון נתכו לו וטמא המינין השני טמא וידי מפרס כשלהי פירקין: קרומים של קנה. פשוטי כלי עץ ולא מקבלי טומאה: איני מהדר לתריו לכתחלה ודעבד דמתימתן: ואפילו כופי. מוסרין לו כהמה לכתחלה לשחוט דמניה שהחזיקו בה היא אכל ישראל יוצא ונכנס לא ימסור לו לשחוט דאע"ג דהוחזקו בה לעצמם אין מקפדין אם יאכלו ישראל נבילות דלית להו לפני עור ולא תמן מכשול (ס טו:): אלא כמשמעו שלא יתן אכין כדך עור להפילו: אכלו מומר לאכול. דהא נעמנו זכיר בה והיינו דיעבד דמתימתן: חוז מעבד דאפילו דיעבד נמי לא. דהא אלתערין קיימין: שמה יסו. לקמן (י"ב): מפרס אחאי נקט לשון עמיד: אפילו לכתחלה. והכא קתני בנאותה ר' יוחנן אומר ששחטו דיעבד: אחר רבא. והכי דשיראל יוצא ונכנס לא ימסור לכתי לכתחלה כדמיתא: והא סנן. בפרק צמח דמסכת ע"ו דאע"פ שיראל יוצא ונכנס מותר אלא מחספי עובד כוכבים דלמא אחי שיראל לא נגע הכא נמי מחספי השמא אחי וחזי ליה: מי קפני מניה. אדם עובד כוכבים בחנותו יוצא ונכנס דמשמע לכתחלה: אין השומר. את היין: לר"ך שיהא יושב ומשמר כו'. רישא אסיפא לא תקשי דלא זו אף זו קתני כלומר לא דיעבד דווקא אלא אפילו לכתחלה: רב אשי אחר גרס: לסיפא. כי לא משכח היתר אכיל נבילות ומאחר שהסבין בדוקה ונחונה בידו שחט שפיר דכל כמה דמני למיכל היתירא לא אכיל אסורא וי אין לו סבין בדוק לא טרח להדורי כתר סבין יפה אם זו פגומה: נמאלת

לשחטו (פסוק דף ג:): ופ' חזית (שם דף קמ:). גבי הרוחץ זמי מערה דייק בגמרא דיעבד אין לכתחלה לא: [ועיין חס"פ סוטה ג: ד"ה המקנא דיעבד]: אלא כהבא. גרס ולא גרס מסיפא דהך דהמניה כפ"ד דמסכת ע"ו (דף טו:): והיא לאין השומר היא כפ' ר' ישמעאל (ס טו:): א"ן השומר צריך ב'. משמע הכא דאין לר"ך משמע לכתחלה וקשה דגרס גיטין (דף ד:): גבי הא דאמר רבא לפי שאין בקיין לשמה פריך עלה מהא דמתן המביא גט ממדינה למדינה כדמיתא ה"ס לר"ך שיאמר כפני נכחד וכפני נחמס הא בנאותה מדינה לא לר"ך ומשני לא מיתא הא בנאותה מדינה לא לר"ך אלא הא ממדינה למדינה בל"י לא לר"ך ופריך הא בנאותה קתני לה המביא גט בל"י אין לר"ך כו' ומשני אי מהיהא ה"א ה"מ דיעבד כו' והכי ה"א דיעבד הא אין לר"ך משמע לכתחלה כדמשמע הכא ובקוטרס פ' שם דהכי פריך הא בנאותה קתני לה וכיון דאשמועינן לה מדיוקא דרישא סיפא למאי אלתערין ומשני דאי מרישא ה"א דוקא דיעבד להכי אלתערין סיפא לאשמועינן אפילו לכתחלה אכל לשון אי מהיהא לא משמע הכי ו"ל דהתם כיון שיכול לתקן דיעבד דקאמר בההוא פרקא (ס טו:): שיעלו הימנה ויחזרו ויתנו לה כפני שנים ויאמר כפני נכחד וכפני נחמס שייך למיתא אין לר"ך כלומר אין לר"ך לחזור וליתול אותו הימנה א"ר התם ה"א ה"מ דיעבד לכתחלה לר"ך שיראה כמיתא הגט ומתימה ואם לא ראה ה"א אין לר"ך לחזור ולכתוב אלא יתן לה אע"פ שלא ראה קמ"ל דלכתחלה נמי אין לר"ך לראות ועי"ל דהכא דייק משום דקאי ארישא דקתני כפ' ר' ישמעאל (פ"ד דף טו:): בעיר שכולה עובדי כוכבים אסור עד שיהא שם שומר והדר תני אין השומר לר"ך כו' משמע שכל לפרש דיואל ונכנס חסיד כשומר גמור והיינו כשומר דרישא: אבל בא ופצאו ששחט חותך בריח בשיר ונותר לו. ואם תאמר כיון דרבא מדמה שחיטה לין נכך כא' ומאלו ליסמרי גלל חותך כח כח בשיר ונותר לו כמי ציין נכך דשיר נמתימן כפ' ר' ישמעאל (ע"ד דף ט:): בעובד כוכבים שנמאל נצד הנור כשאין לו מלוה עליו ו"ל דפרסיתא לעיל כיון שיכול לזכר על ידי כח כשר י' לו לזכר: נדק

